

Utredning om träds kondition och eventuellt juridiskt skydd i Smedshagen, Hässelby, **Stockholm**

Inventeringen genomfördes 2020-12-23 av:

Johan Östberg
Landskapsingenjör
070-910 81 01
www.tradkonsult.se

Innehåll

Innehåll	2
1 Utförare	4
2 Inledning	4
2.1 Bakgrund	4
2.2 Syfte	4
2.3 Avgränsning	4
2.4 Inventeringsupplägg	6
2.5 Definitioner och förtydliganden	7
2.5.1 Risk	7
2.5.2 TRAQ - Tree Risk Assessment Qualification	8
2.5.3 Sannolikhet för kollaps	9
3 Resultat av inventeringen	10
3.1 Byggnader eller personer i närheten av trädet	12
3.2 De inventerade trädslagen	13
3.2.1 Björk	13
3.2.2 Hästkastanjen	14
3.2.3 Oxel	15
3.3 Klassning av vitalitet, risk och sannolikhet för kollaps	16
3.3.1 Begränsade växtbäddar	17
3.3.2 Kastanjeblödarsjuka	18
3.3.3 Invuxen bark	19
4 Bedömning av trädens juridiska skydd	20
4.1 Alléer	20
4.2 Fridlysning	21
5 Samråd om åtgärder på särskilt skyddsvärda träd	22
6 Åtgärdsförslag för att kompensation om hela eller delar av trädraden fälls	23
6.1 Faunadepå (Biodepå)	23
6.2 Plantering av ny allé	23
6.3 Mulmboxar	24
6.4 Placering av stående stockar	26
7 Åtgärdsförslag för misteln	27
8 Referenser	28
Bilaga 1. Inventeringsresultat	29

Bilaga 2. Beskrivning av inventeringsparametrarna.....	11
Bilaga 3. Lagstiftning.....	21
1. Det generella biotopskyddet	22
Vad räknas som allé?	22
Vad är förbjudet?	23
Dispens, särskilda skäl och kompensationsåtgärder	24
2. Fridlysning av mistel	25
3. 12:6 Samråd för särskilt skyddsvärda träd	26
Vad är ett särskilt skyddsvärt träd?	26
Vad kräver samråd?.....	26
Anmälan om 12:6 samråd	26

1 Utförare

Bedömningen är gjord av Johan Östberg som är docent i landskapsarkitektur med inriktning landskapsplanering. Johan är utbildad landskapsingenjör (examensår 2008), har en magister i teknologi (examensår 2008), en doktorsexamen i landskapsplanering (examensår 2013), är ISA (International Society of Arboriculture) Certifierad Arborist (2018), ISA Certified Arborist Municipal Specialist (2020) och har klarat ISA's riskvärderingskurs TRAQ (Tree Risk Assessment Qualification) (2016).

2 Inledning

2.1 Bakgrund

I samband med en planerad förtätning i Smedshagen, Hässelby, Stockholm, har Strategisk Arkitektur beställt en statusbedömning av samtliga träd som planeras fällas för att möjliggöra förtätningen. Totalt har 38 träd bedömts ha någon form av juridiskt skydd och dessa har därför inventerats.

2.2 Syfte

Syftet har varit att bedöma trädens kondition, vilket inkluderar trädets vitalitet, skador och eventuell risk de kan utgöra. Syftet har även varit att utreda de eventuella juridiska skydd som de träd som planeras att fällas inom området har.

2.3 Avgränsning

Uppdraget har av beställaren begränsats till de träd som behöver fällas för att möjliggöra förtätningen. Dessa träd växer i dagsläget där byggnader markerade med romerska siffror, exempelvis IV, VI och VII (Figur 1) planeras. Uppdraget har endast behandlat huruvida träden omfattas av det *generella biotopskyddet*, *Samråd om åtgärder på särskilt skyddsvärda träd* eller *Artskyddsförordningen för växter*.

Figur 1. De nya byggnaderna, markerade med vit färg och romerska siffror.

2.4 Inventeringsupplägg

Bedömningen av träden har gjorts visuellt med utgångspunkt i internationella rekommendationer där olika typer av defekter, exempelvis sprickor, rötangrepp eller avvikande växtsätt, tolkas. Utifrån bedömningen har rekommendationer gjorts kring trädens framtida behov av åtgärder, övervakning och vidare undersökningar. Metoden är väl beprövad och innebär att inga skador uppkommer på träden.

Nedan finns en lista på de parametrar som har använts vid besiktningen av träden. Resultaten från inventeringen finns som bilaga 1 och en utförlig förklaring av samtliga parametrar finns som bilaga 2.

- Träd ID.
- Trädart, vetenskapligt namn.
- Trädart, svenskt namn.
- Uppskattat planteringsår (årtal).
- Stamdiameter, 1,3 meters höjd (cm).
- Krondiameter (m).
- Vitalitetsklass (1-4).
- Rotskador (1-5).
- Stamskador (1-4).
- Kronskaador (1-4).
- Riskklass (1–4).
- Kvarvarande risk efter åtgärd (1-4).
- Sannolikhet för kollaps (1-4).
- Kvarvarande sannolikhet för kollaps efter åtgärd (1-4).
- Giltighetstid för bedömning av risk och sannolikhet för kollaps (år).
- Anmärkningar/fritext.

2.5 Definitioner och förtydliganden

Nedan följer kortare förtydliganden av viktiga termer.

2.5.1 Risk

Med risk avses en sammanvägning av sannolikheten för att en ogynnsam händelse inträffar och konsekvensen av att denna händelse inträffar. Sannolikheten att något inträffar beror bland annat på trädets status och omgivande faktorer (till exempel vind). Konsekvenserna av en händelse (till exempel att en gren faller) är större om det finns byggnader eller personer i närheten av trädet. Risken blir följaktligen mindre om trädet står i ett område som sällan eller aldrig besöks. Konsekvenserna blir även olika beroende på om det är smågrenar eller hela stammar som riskerar att falla.

Risiklassificeringen som anges i denna rapport är endast en bedömning av trädens status då inventeringen genomfördes och är baserad på vad som var möjligt att upptäcka visuellt. Riskklassen kan snabbt förändras och träden bör därför kontrolleras regelbundet. Förvaltningen rekommenderas därför att vara uppmärksam på om träden exempelvis uppvisar döda grenar i kronornas överdel, förekomst av svampar på eller runt trädet, sprickor i marken, stammen eller grenar samt ökad förekomst av epikorma skott (vattenskott), då detta kan vara tecken på minskad vitalitet.

En risiklassificering är alltid tidsbegränsad då osäkerheten ökar ju längre tidsperspektiv som används. Tidshorisonten har angetts för varje enskilt träd. Detta betyder att den bedömning som angivits gäller för maximalt den tidsperiod som angetts för varje träd och med utgångspunkt att inga större förändringar sker, exempelvis att trädet drabbas av skadegörare.

Riskbedömningen gäller för normala omständigheter. Alla träd kommer, vid tillräckligt hög vindbelastning, att falla. En låg risiklassificering är därmed inte en garanti för att trädet kommer att klara en kraftig storm.

2.5.2 TRAQ - Tree Risk Assessment Qualification

TRAQ (Tree Risk Assessment Qualification) är ett system för bedömning av riskträd. Det är framtaget av ISA (International Society of Arboriculture) och är en internationellt vedertagen metod. Metoden bygger på en bedömning av tre aspekter:

- Sannolikhet för kollaps.
- Sannolikhet för att träd/träddel träffar person/egendom.
- Konsekvensen om träd/träddel träffar person/egendom.

Genom en sammanvägning av dessa tre aspekter går det att, med hjälp av denna kvalitativa metod, bedöma om trädet utgör en låg, måttlig, hög eller extrem risk (Figur 2).

Sannolikhet för kollaps	Sannolikhet för att träd/träddel träffar person/egendom			
	Mycket liten	Liten	Måttlig	Stor
Nära förestående	Osannolikt	Viss sannolikhet	Sannolikt	Mycket sannolikt
Trolig	Osannolikt	Osannolikt	Viss sannolikhet	Sannolikt
Möjlig	Osannolikt	Osannolikt	Osannolikt	Viss sannolikhet
Ej trolig	Osannolikt	Osannolikt	Osannolikt	Osannolikt

Sannolikhet för kollaps & träff	Konsekvens om träd/träddel träffar person/egendom			
	Försumbar	Mindre allvarlig	Betydande	Svår/Allvarlig
Mycket sannolikt	Låg	Måttlig	Hög	Extrem
Sannolikt	Låg	Måttlig	Hög	Hög
Viss sannolikhet	Låg	Låg	Måttlig	Måttlig
Osannolikt	Låg	Låg	Låg	Låg

Figur 2. Illustration gjord av Dani Mladoniczky, Trädliv AB.

TRAQ innehåller tre olika bedömningsnivåer. Dessa nivåer fungerar som ett kommunikationsredskap mellan beställare och utförare för att en samsyn ska råda kring hur ingående undersökningen ska göras. Dessa tre nivåer beskrivs kortfattat nedan:

- **Nivå 1** - Detta är en begränsad visuell bedömning som främst genomförs av större trädbestånd. En bedömning på nivå 1 kan genomföras genom att sakta köra eller gå genom ett område. Bedömningen är mycket översiktlig och bör ses som en inledande bedömning för att sedan besluta om en bedömning på nivå 2 ska genomföras.
- **Nivå 2** - Bedömningen innebär att trädet visuellt bedöms, vilket inkluderar trädets krona, stam, rothals och rötter över marken. I bedömningen ingår även platsförhållanden och historiska aspekter. Vid bedömningen kan även enklare redskap användas, såsom en resonanshammare, kniv och planteringsspade.
- **Nivå 3** - Denna kategori inkluderar alla riskbedömningar som överstiger nivå 2, och inkluderar klättrande inspektion, borring och ljud-tomografi.

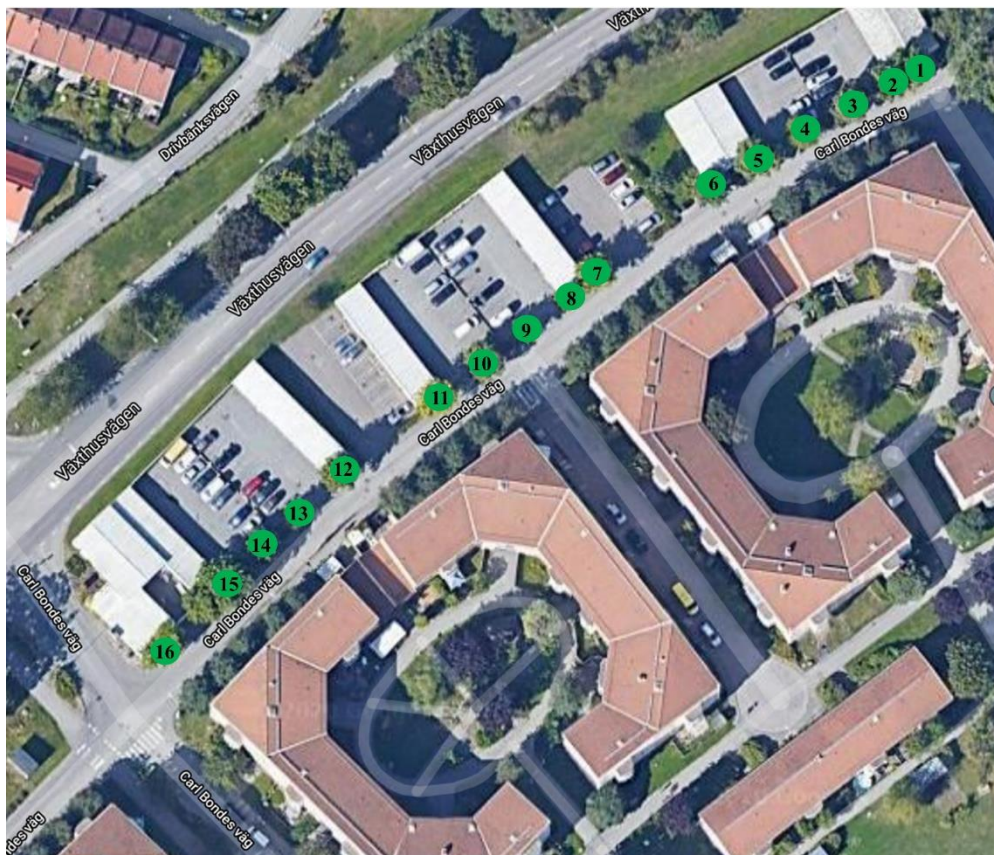
2.5.3 Sannolikhet för kollaps

Med sannolikhet för kollaps menas sannolikheten för att hela eller delar av trädet faller inom en bestämd tidsperiod. Denna parameter påverkar riskklassningen, men är bedömd utan någon hänsyn till de konsekvenser som en eventuell kollaps kan ha. Tanken är att parametern ska kunna användas som underlag för nya bedömningar om exempelvis fler människor börjar röra sig i närheten av träden.

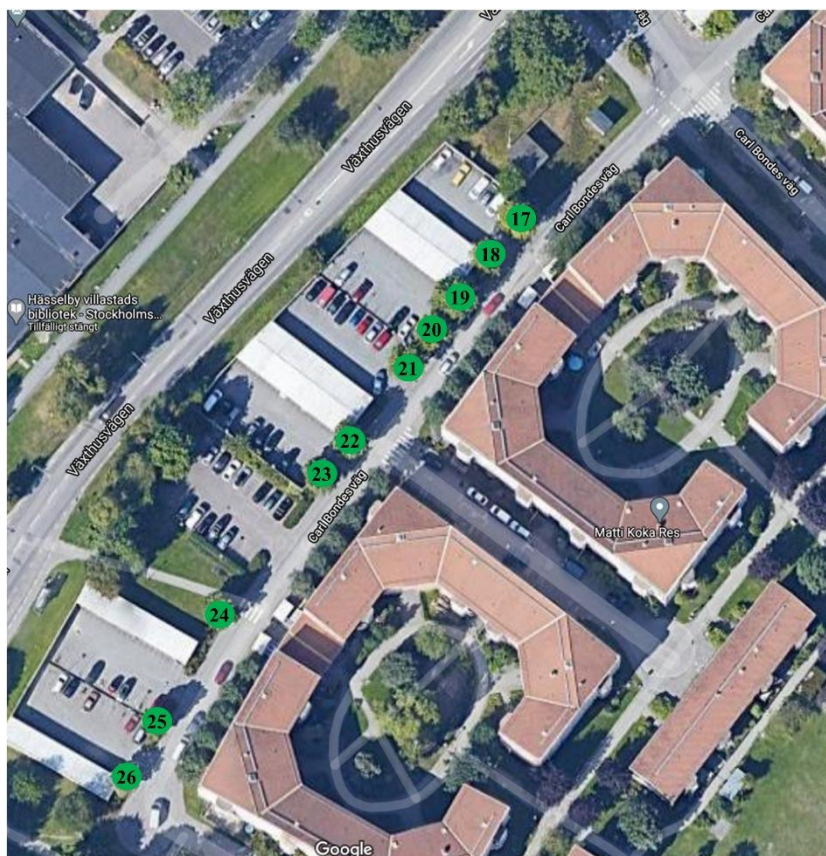
Bedömningen är, precis som riskklassningen, endast en bedömning av trädens status då inventeringen genomfördes och gäller vid normala omständigheter. Bedömningen här gäller, som för riskklassificeringen, endast för den tidshorisont som har angetts för varje träd.

3 Resultat av inventeringen

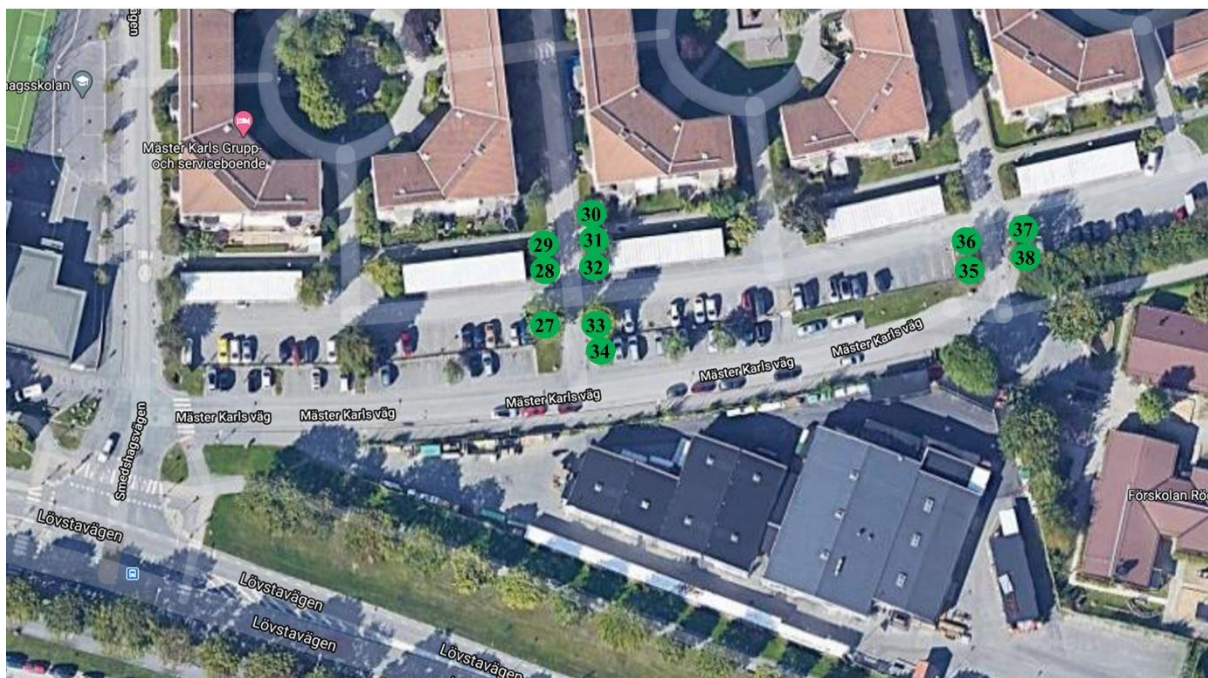
Totalt inventerades 38 träd och trädens placering har markerats i figur 3-5. Nedan följer en summering av resultatet av inventeringen.

Figur 3. Inventerade träd inom det aktuella området.

Figur 4. Inventerade träd inom det aktuella området.

Figur 5. Inventerade träd inom det aktuella området.

3.1 Byggnader eller personer i närheten av trädet

För att kunna bedöma om ett träd utgör en risk för person eller egendom är det viktigt att veta om det finns egendom eller personer i närheten av trädet (Figur 6). I närheten av träden finns:

- bilväg,
- byggnader,
- förbipasserande.

Figur 6. Träden som växer i direkt anslutning till bland annat byggnader och parkeringsplatser.

3.2 De inventerade trädslagen

Nedan beskrivs i korthet de tre olika trädslagen som inventerades innanför området.

3.2.1 Björk

Björk är ett snabbväxande träslag och är därmed också relativt kortlivat, speciellt i urbana miljöer, och blir generellt inte mer än 100–120 år gammalt. Trädslaget har inga allvarliga sjukdomar utan anses som relativt friskt (Figur 7).

Figur 7. De två inventerade björkarna.

3.2.2 Hästkastanjen

Hästkastanjen är, tillsammans med ask och alm, ett av de trädslag som drabbats av allvarligast skadegörare i Sverige (Figur 8). Utöver kastanjebladbrännan och kastanjemineralmalen drabbas hästkastanjen även av kastanjeblödarsjukan (vilken beskrivs i kapitel 3.3.2). Detta gör att den förväntade livslängden för hästkastanj minskat betydligt och för hästkastanjer som växer i områden med kastanjeblödarsjuka är det inte längre rekommenderat att plantera hästkastanj.

Hästkastanjen har även klassats som ett trädslag med hög invasionspotential (4 av max 4) med stora ekologiska effekter (3 av max 4) av Artdatabanken vid SLU.

Figur 8. En av de inventerade hästkastanjerna.

3.2.3 Oxel

Oxel är ett snabbväxande trädslag och är därmed också relativt kortlivat, speciellt i urbana miljöer, och blir generellt inte mer än 80–100 år gammalt. Trädslaget har inga allvarliga sjukdomar utan anses som relativt friskt (Figur 9).

Figur 9. Några av de inventerade oxlarna.

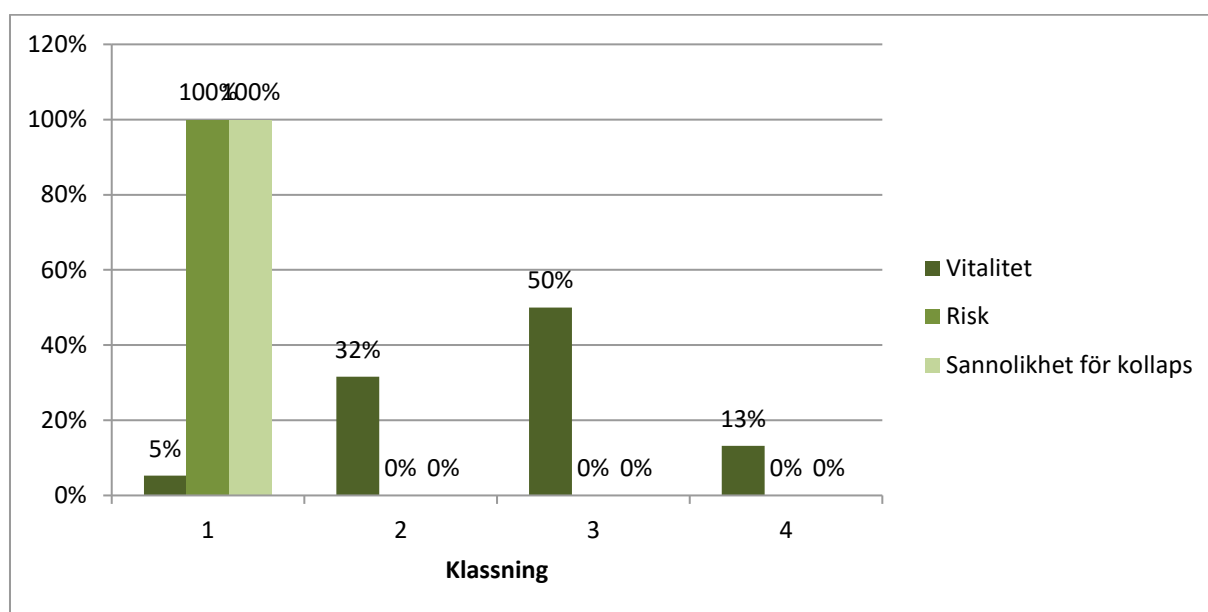
3.3 Klassning av vitalitet, risk och sannolikhet för kollaps

En viktig del i skötseln av träd är trädens förmåga att hantera stress, vilket anges som trädens vitalitet. Vitaliteten ger en inblick i hur väl träden presterar och därmed även hur de klarar av den aktuella ståndorten. Vitalitet anges på en skala från 1 (*God vitalitet*) till 4 (*Mycket dålig vitalitet*). Av de inventerade träden återfanns endast 5 % av träden i vitalitetsklass 1, vilket innebär att merparten av träden bedömdes ha en dålig vitalitet (klass 3) (Figur 10).

För att kunna säkerställa både personers och egendoms säkerhet är det viktigt att ge en bedömning av trädens riskklass. Risk anges på en skala från 1 (*Låg risk*) till 4 (*Mycket hög risk*).

Riskklassfördelningen är låg, klass 1, för samtliga träd (Figur 10).

När det till sist gäller sannolikhet för kollaps, som anges enligt 1 (*Låg sannolikhet för kollaps*) till 4 (*Mycket hög sannolikhet för kollaps*), återfinns samtliga träd i den lägsta klassen, klass 1 (Figur 10).

Figur 10. Klassning av vitalitet, risk och sannolikhet för kollaps för träden.

3.3.1 Begränsade växtbäddar

För att ett större träd, exempelvis hästkastanj, ska kunna utvecklas normalt behöver det cirka 15 m³ jordvolym, för medelstora träd såsom oxel och björk behövs cirka 10 m³ jordvolym. Om jordvolymen inte är tillräcklig för arten kommer trädets vitalitet försämrast, vilket bland annat betyder att det får en förkortad livslängd och försämrade förmåga att hantera skador och eventuella skadegörare. Flera av de inventerade träden har mycket små eller kompakterade växtbäddar, vilket gör att många av träden endast har tillgång till cirka 2–3 m³ jord (Figur 11).

Figur 11. En av hästkastanjerna i en mycket liten, och kompakterad, växtbädd.

3.3.2 Kastanjeblödarsjuka

Kastanjeblödarsjuka är en bakterie som angriper träden och kan vid större angrepp ringbarka och därmed döda träden. Sjukdomen karakteriseras av mörka flöden som rinner längsmed stam och grövre grenar (Figur 12).

Det finns för närvarande ingen behandling för att bota eller stoppa utvecklingen av kastanjeblödarsjukan. Tyvärr vet man inte med säkerhet hur bakterien sprids, och det finns därför ingen garanti för att en borttagning av sjuka träd kommer att rädda de träd som fortfarande är friska.

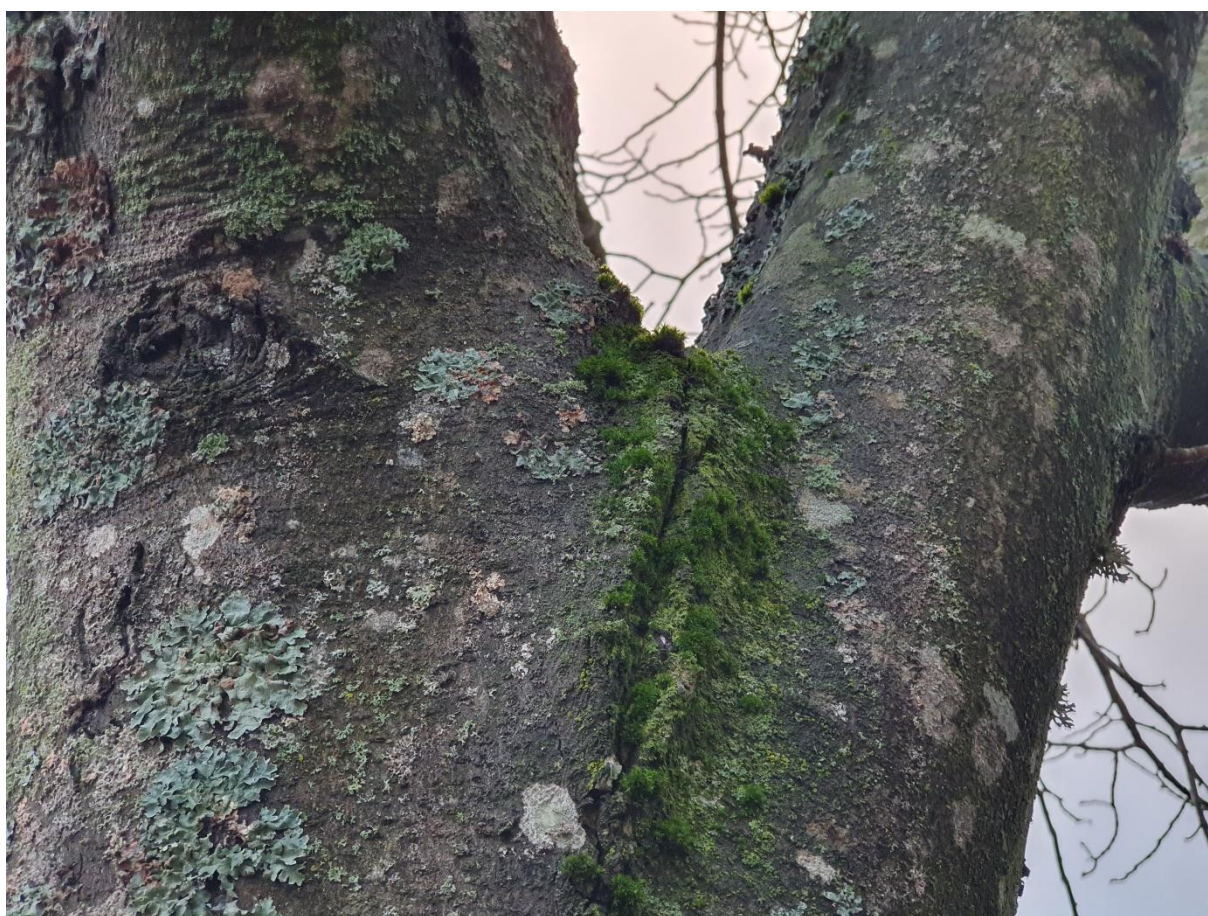

Figur 12. Misstänkt kastanjeblödarsjuka på en av de inventerade hästkastanjerna.

3.3.3 Invuxen bark

Invuxen bark är en försvagning som skapas på grund av att bark bildas mellan grenar eller stammar och därmed förhindrar en sammanväxning mellan dessa och huvudstammen (Figur 13). Invuxen bark förekommer på ett stort antal trädslag, till exempel hästkastanj, bok, avenbok, körsbär, lind och lönn.

Om det vid ett besök upptäcks att det har bildats sprickor vid den invuxna barken kan det vara aktuellt med en akut åtgärd. I vissa fall kan denna akuta åtgärd innebära att hela eller delar av grenen tas bort. Även om beskärningssnitten kan bli problematiskt stora kan detta vara försvarbart då det möjliggör att trädet kan stå kvar under en längre period än om grenen hade fallit och skapat en ännu större fläskada. I andra fall, då trädet är ett så kallat pionjärträd, kan det vara aktuellt att hela trädet byts ut.

Figur 13. Invuxen bark på en av de inventerade hästkastanjerna.

4 Bedömning av trädens juridiska skydd

Utöver att bedöma trädens kondition har även en bedömning av trädens eventuella juridiska skydd gjorts. Nedan beskrivs resultatet från denna del av uppdraget.

4.1 Alléer

Vid genomgången av samtliga platser där byggnader ska upprättas och där det i dagsläget växer träd upptäckts totalt 36 träd som växte i alléer (Bilaga 3). Resterande träd som kommer att behöva sågas ner bedömdes inte växa i alléer då de exempelvis inte växte i rader eller att raden endast bestod av 2–3 träd. En av de lägsta alléerna är hästkastanjeallén som består av träd 1-26 och som växer längsmed Carl Bondes väg (Figur 14).

Figur 14. Hästkastanjerna som växer i en allé vid parkeringsplatsen utmed Carl Bondes väg.

4.2 Fridlysning

På de båda björkarna (träd nummer 37 och 38) växer den fridlysta misteln (Bilaga 3). Björkarna har fortfarande en god vitalitet trots flera exemplar av mistel som växer i trädens kronor (Figur 15).

Figur 15. Mistel som växer på en av de två björkarna.

5 Samråd om åtgärder på särskilt skyddsvärda träd

Inget träd bedömdes nå upp till definitionen för särskilt skyddsvärda träd (Bilaga 3).

6 Åtgärdsförslag för att kompensation om hela eller delar av trädraden fälls

Om alléerna behöver fällas måste en ansökan skickas till Länsstyrelsen. En dispensansökan bör innehålla förslag på kompensationsåtgärder och nedan presenteras därför kort några kompensationsåtgärder.

6.1 Faunadepå (Biodepå)

Flera av de grövre stammarna kan placeras i en så kallad faunadepå (biodepå). Beroende på hur markanvändningen kommer se ut kan faunadepån antingen placeras i närheten av den nuvarande allén, eller placeras på en annan plats. Om det redan finns platser där stockar läggs som faunadepå kan det vara aktuellt att prioritera dessa platser då det är bra att kontinuerligt fylla på faunadepåer med ny död ved.

6.2 Plantering av ny allé

En eller flera nya alléer kan planteras inom området. Dessa alléer kan med fördel planteras med trädarter som klassas som sekundärarter som har en längre beräknad livslängd och, generellt sett, även högre biologiska värden.

6.3 Mulmboxar

Mulm är det lösa material som ansamlas inuti ihåliga träd. Den består framför allt av lös, murken ved. Där finns också ofta exkrementer från vedlevande insekter, fåglar och fladdermöss, gamla fågelbon samt rester av döda djur. Då många organismer är i behov av mulm kan mulmboxar placeras på platser där rödlistade arter förekommer. Dessa mulmboxar är, relativt förenklat, stora trälådor som fylls med flis av olika storlek. Dessa har visat sig kunna hysa flera olika rödlistade arter (Figur 16-17).

Figur 16. Mulmbox placerad i Tunaparken, Lund.

Figur 17. En stående mulmbox placerad strax utanför Linköping.

6.4 Placering av stående stockar

Istället för att lägga stockarna i en faunadepå kan stockar placeras stående i grupper, antingen genom att de förankras med band eller om de delvis grävs ned. Genom att bevara stockarna stående finns det bättre förutsättningar för olika rödlistade arter att kolonisera stockarna. Detta bör göras på platser där människor inte vistas under längre tid då det kan finnas en risk att en eller flera av stockarna välter (Figur 18).

Figur 18. Stående trästockar som grävts ned strax utanför Linköping.

7 Åtgärdsförslag för misteln

De två träd som har påväxt av mistel får inte sågas ner eller skadas utan dispens från länsstyrelsen (Bilaga 3).

Som ett alternativ till nedtagning kan de två träden flyttas med specialmaskiner anpassade för trädflytt. Dessa har grävaggregat som tar upp rotklumpar på mellan 1,3-3 meter i diameter (Figur 19). De största aggregaten ger en klumpvolym på över 6 m³. Detta ger möjlighet att flytta träd med en stamomkrets upp till 120 cm. Upptagning och flyttning sker i ett moment och med samma maskin. Vid mindre träd med stamomkrets mindre än 30 cm kan träden även flyttas med gott resultat med grävmaskin eller hjullastare, förutsatt att hanteringen sker på ett fackmannamässigt sätt. Det viktigaste när det gäller val av metod för att flytta träd är att förhållandet mellan trädets storlek och den rotklump som ska följa med trädet vid upptagandet blir korrekt.

Då björken är känsligare för flytt kommer troligen en större maskin behövas användas, men detta bör beslutas i samråd med ett företag som har lång erfarenhet kring flytt av träd.

Figur 19. Ett träd som flyttas med en specialmaskin för trädflytt.

8 Referenser

Fria eller Fälla (2014). *Fria eller fälla – En vägledning för avvägning vid hantering av träd i offentliga miljöer*. Tillgänglig via: <http://samla.raa.se/xmlui/handle/raa/7812>

Lerman, P (2014). *Regler om träd i offentliga miljöer – underlag till "Fria eller Fälla"*. Lagtolken. Tillgänglig via: <http://www.raa.se/app/uploads/2014/10/Regler-om-tr%C3%A4d-i-offentliga-milj%C3%B6er-Underlag-till-Fria-eller-f%C3%A4lla.pdf>

Lerman, P. (U.Å.) *Allés biotopskydd – rättstillämpning*. Lagtolken. Tillgänglig via: <http://www.raa.se/app/uploads/2016/03/All%C3%A9-Biotopskyddets-till%C3%A4mpning-Lagtolken-AB-20151203.pdf>

Naturvårdsverket (2012) *Biotopskyddsområden - Vägledning om tillämpningen av 7 kapitlet 11 § miljöbalken*. Naturvårdsverket. Tillgänglig via: <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-0176-6.pdf?pid=8067>

Naturvårdsverket (2014). *Allé*. Naturvårdsverket. Tillgänglig via: <http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/skyddade-omraden/biotopskydd/1-alle-20140415.pdf>

Strand, M., Aronsson, M. och Svensson M. (2018) Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – ArtDatabankens risklista. https://www.artdatabanken.se/globalassets/ew/subw/artd/2.-var-verksamhet/publikationer/29.-artdatabankens-risklista/rapport_klassifisering_av_frammande_arter2.pdf

Östberg, J. & Mladoniczky, D. 2017. *Trädvårdshandbok 2017 - beskärning och trädvårdsåtgärder på etablerade träd i urban miljö i Sverige*. Alnarp: Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning, Sveriges lantbruksuniversitet. Landskapsarkitektur, trädgård, växtproduktionsvetenskap: rapportserie; 2017:18.

Östberg, J. & Stål, Ö. *Standard för skyddande av träd vid byggnation 2*. Alnarp: Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning. Landskap trädgård jordbruk: rapportserie; 2018:2.

Östberg, J. 2015. *Standard för trädinventering i urban miljö Version 2.0*. Alnarp: Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning. Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap rapportserie; 2015:14.

Bilaga 1. Inventeringsresultat

Träd ID	Trädart, vetenskapligt namn	Trädart, svenskt namn	Uppskattat planteringsår	Stamdiameter, 1,3 meters höjd (cm)	Krondiameter (m)	Vitalitet (1-4)	Rotskador/rothalskador (1-5)	Stamskador (1-4)	Kronskador (1-4)	Risiklass (1-4) (5 år)	Kvarvarande risk efter åtgärd (1-4) (5 år)	Sannolikhet för kollaps (1-4)	Kvarvarande sannolikhet för kollaps efter åtgärd (1-4)	Giltighetstid för bedömning av risk och sannolikhet för kollaps (år)	Juridiskt skydd	Anmärkningar/fritext
1	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	28	7	3	1	2	2	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Påkörningsskador. Dålig kronstruktur. Blödningar.
2	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	35	7	2	1	3	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Invuxen bark. Blödningar.
3	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	29	10	3	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Dålig kronstruktur.
4	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	23	7	3	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
5	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	38	10	3	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
6	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	31	8	3	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Invuxen bark.
7	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	26	9	3	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Dålig kronstruktur.
8	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	20	4	4	2	2	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
9	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	25	6	4	2	2	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
10	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	32	8	2	2	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Invuxen bark.
11	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	30	9	3	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
12	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	34	9	3	2	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
13	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	18	5	4	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
14	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	26	8	3	2	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
15	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	45	12	2	2	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
16	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	25	8	3	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
17	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	46	10	2	1	2	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Blödningar.
18	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	35	9	2	1	2	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Misstänkt kastanjeblödarsjuka.
19	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	42	11	2	2	1	2	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Invuxen bark.
20	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	29	8	3	2	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Invuxen bark.
21	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	26	9	3	2	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
22	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	33	9	3	2	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Rotuppträngning.
23	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	32	9	3	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
24	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	32	8	2	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	

25	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	29	7	3	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
26	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	24	7	4	1	1	2	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
27	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	35	10	3	2	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
28	Sorbus intermedia	Oxel	1990	22	5	4	1	2	2	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Toppdöd.
29	Sorbus intermedia	Oxel	1990	25	6	2	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
30	Sorbus intermedia	Oxel	1990	28	8	2	2	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Rotuppträngning.
31	Sorbus intermedia	Oxel	1990	26	7	3	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Rotuppträngning.
32	Sorbus intermedia	Oxel	1990	21	6	3	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
33	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	1990	33	8	2	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	Invuxen bark. Dubbeltopp.
34	Sorbus intermedia	Oxel	1990	16	5	2	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
35	Sorbus intermedia	Oxel	1990	26	6	3	2	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
36	Sorbus intermedia	Oxel	1990	23	6	2	1	1	1	1	1	1	1	5	Generella biotopskyddet	
37	Betula sp.	Björk	2010	19	7	1	1	1	1	1	1	1	1	5	Fridlysning	Påväxt av mistel som är fridlyst.
38	Betula sp.	Björk	2010	18	7	1	1	1	1	1	1	1	1	5	Fridlysning	Påväxt av mistel som är fridlyst.

Bilaga 2. Beskrivning av inventeringsparametrarna

Trädinventeringsparametrarna kommer ifrån skriften "*Standard för trädinventering i urban miljö 2.0*", skriven av Östberg (2015), som finns att tillgå via www.inventering.nu. Illustratör: Hanna Fors.

Träd ID

Unikt nummer för varje träd.

Anges enligt: Unikt nummer.

Trädart, vetenskapligt namn

Ange släkte, art och sort samt i förekommande fall om trädet är E-planta. Namnet bör anges i enlighet med Svensk Kulturväxtdatabas (SKUD). Om osäkerhet råder bör endast de delar av namnet som inventeraren är säker på anges.

E-planta el. dyl. bör alltid anges om detta kan fastställas, exempelvis genom leveransbeskrivningar.

Det är rekommenderat att släkte, art, sort och E-status läggs in som separata parametrar (det vill säga i varsin kolumn) i databasen då detta gör det betydligt lättare att göra sökningar i materialet.

Anges enligt: *Släkte* – *art* - 'Sort' – E.

Trädart, svenskt namn

Ange det svenska namnet för trädet. Då svenskt namn saknas bör det vetenskapliga namnet anges även här.

Anges enligt: Fritext.

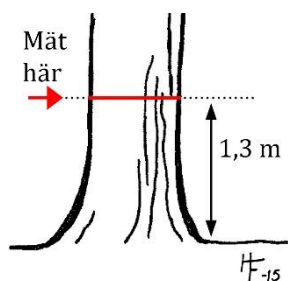
Uppskattat planteringsår (årtal)

Uppskattat eller säkerställt planteringsår.

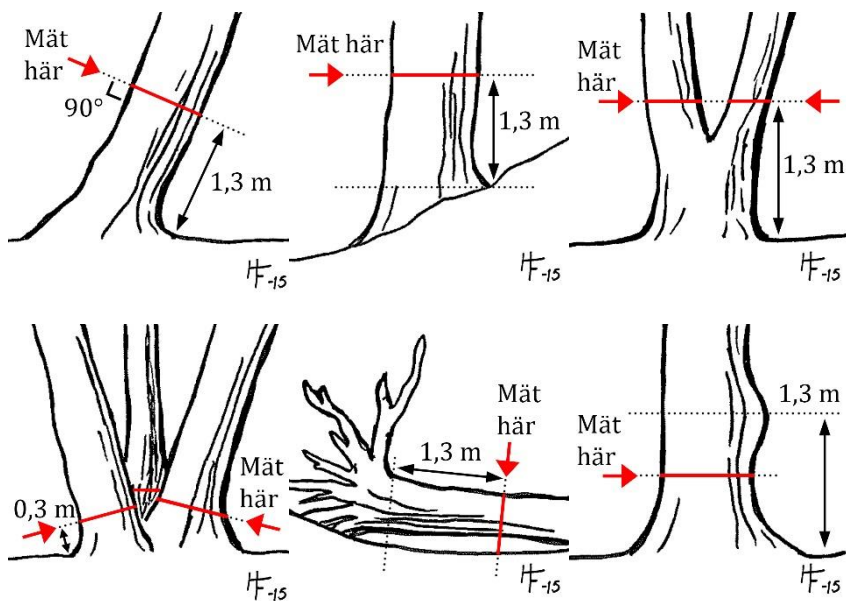
Anges enligt: åååå samt uppskattat eller säkerställt.

Stamdiameter, 1,3 meters höjd (cm)

Ange trädets diameter. Diametern ska mätas på det smalaste stället under 1,3 meter över marken (kallas "diameter i bröst-höjd" DBH).

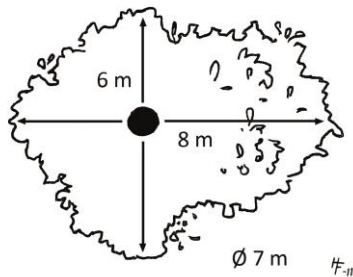

För träd med speciella former gäller följande:

Krondiameter (m)

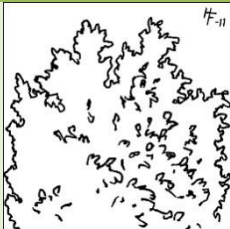
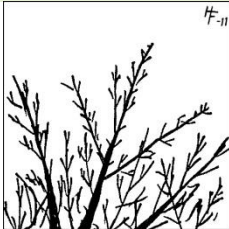
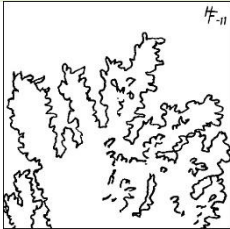
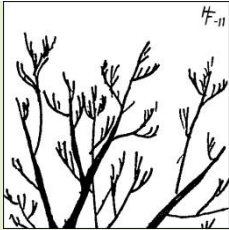
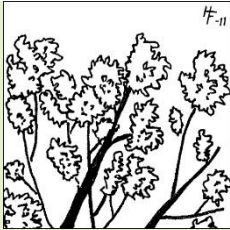
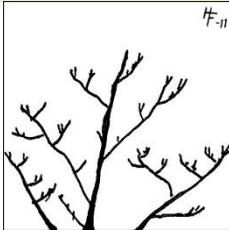
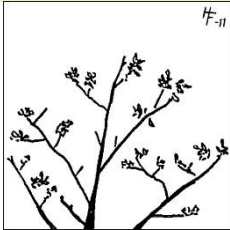
Trädets snittkrondiameter. Vid en oregelbunden krona tas medelvärdet för kronans utbredning med utgångspunkt vid stammen.

Anges enligt: Hela meter.

Vitalitetsklass (1-4)

Vitalitet är ett mått på trädets livskraft. Vitalitet anges som en visuell bedömning av trädets kronstruktur efter tabellen och bildexemplet nedan. Vitalitetsbedömningen kommer från en tysk manual (Roloff, 2001). Bildexemplen är för en bok (*Fagus sylvatica*) på vintern och sommaren.

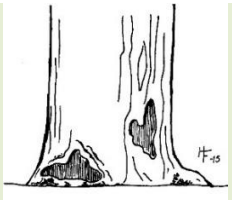
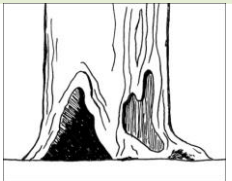
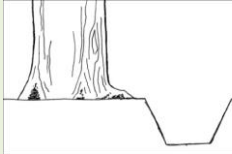
Anges som	Benämningar	Förklaring	Illustration (vinter)	Illustration (sommare)
1	God vitalitet	Trädet kan ha skador, men tillväxten och övervallningen är ändå god. Tät krona med god skotttillväxt. Kronans ljusgenomsläpplighet: 0-10 %		
2	Måttlig vitalitet	Något begränsad tillväxt. Vitalitet 1-träd kan tidvis vara i denna vitalitetsnivå på grund av bland annat torka. Kronans ljusgenomsläpplighet: 11-25 %		
3	Dålig vitalitet	Trädet har en dålig vitalitet med mycket begränsad chans till återhämtning utan genomgripande insatser. Kronans ljusgenomsläpplighet: 26-60 %		
4	Mycket dålig vitalitet	Trädet är i mycket dåligt skick. Kronans ljusgenomsläpplighet: 61-99 %		

Anges enligt: 1-4.

Rotskador (1-5)

Skador ska ha uppkommit vid ett specifikt tillfälle. Detta gäller även för kumulativa skador då varje mindre skada då räknas som ett enskilt skadetillfälle. Till kumulativa skador räknas exempelvis markkompaktering genom ett flertal överfarter eller då trädets stam vid upprepade tillfällen fått skador av exempelvis grästrimming. Det viktigaste vid bedömningen är hur skadan påverkar trädet på lång sikt. Procentsatserna är endast tänkta som en vägledning för inventeraren då en till ytan liten skada kan ha stor negativ påverkan på trädet om det är placerat på ett för trädet allvarligt ställe. Tänk även på att för att en skada ska anses anmärkningsvärd ska den ha en långsiktig negativ inverkan för trädet.

Skadorna gäller för både rotsystemet och rothalsen.

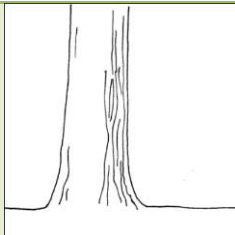
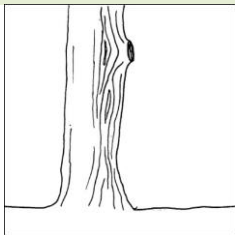
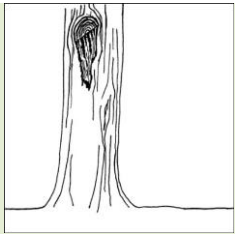
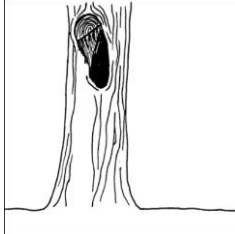
Anges som	Benämningar	Förklaring	Illustration
1	Inga	Inga anmärkningsvärda skador finns.	
2	Lindriga	Det finns skador på rotsystemet eller rothalsen, exempelvis från gräsklippare eller genom markkompaktering. Storleksmässigt ej överstigande 10 % av rothalsens omkrets eller markytan under trädets krona.	
3	Måttliga	Det finns måttliga skador på rotsystemet eller rothalsen, exempelvis från gräsklippare eller genom markkompaktering. Storleksmässigt ej överstigande 25 % av rothalsens omkrets eller markytan under trädets krona.	
4	Svåra	Det finns svåra skador på rotsystemet eller rothalsen, exempelvis från grävning eller genom markkompaktering. Vid skador som ej uppvisar röta eller ihåligheter överstiger skadan 25 % av rothalsens omkrets eller markytan under trädets krona.	
5	Troliga	Det finns tecken på att rotskador kan förekomma, exempelvis tecken på grävning eller markkompaktering närheten av trädet.	

Anges enligt: 1-5.

Stamskador (1-4)

Skador ska ha uppkommit vid ett specifikt tillfälle. Detta gäller även för kumulativa skador då varje mindre skada då räknas som ett enskilt skadetillfälle. Till kumulativa skador räknas exempelvis markkompaktering genom ett flertal överfarter eller då trädets stam vid upprepade tillfällen fått skador av exempelvis grästrimning. Det viktigaste vid bedömningen är hur skadan påverkar trädet på lång sikt. Procentsatserna är endast som en vägledning för inventeraren då en till ytan liten skada kan ha stor negativ påverkan på trädet om det är placerat på ett för trädet allvarligt ställe. Tänk även på att för att en skada ska anses anmärkningsvärd ska den ha en långsiktig negativ inverkan för trädet.

Skadorna gäller för hela stammen från rothalsen upp till den första grenen som ingår i kronan.

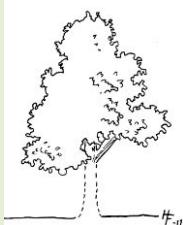
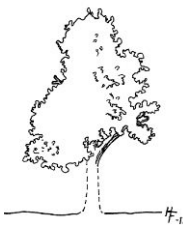
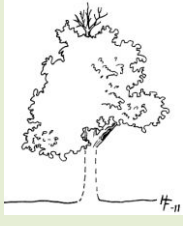
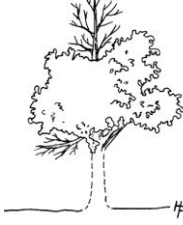
Anges som	Benämningar	Förklaring	Illustration
1	Inga	Inga anmärkningsvärda skador finns.	
2	Lindriga	Mindre skador. Storleksmässigt ej överstigande 10 % av stammens omkrets.	
3	Måttliga	Begränsade skador, mindre ihåligheter, mindre rötangrepp. Storleksmässigt ej överstigande 25 % av stammens omkrets.	
4	Svåra	Rötskador, större barkbitar som har lossnat. Vid skador som ej uppvisar röta eller ihåligheter överstiger skadan 25 % av stammens omkrets.	

Anges enligt: 1-4.

Kronskador (1-4)

Skador ska ha uppkommit vid ett specifikt tillfälle. Detta gäller även för kumulativa skador då varje mindre skada då räknas som ett enskilt skadetillfälle. Till kumulativa skador räknas exempelvis markkompaktering genom ett flertal överfarter eller då trädets stam vid upprepade tillfällen fått skador av exempelvis grästrimning. Det viktigaste vid bedömningen är hur skadan påverkar trädet på lång sikt. Procentsatserna är endast som en vägledning för inventeraren då en till ytan liten skada kan ha stor negativ påverkan på trädet om det är placerat på ett för trädet allvarligt ställe. Tänk även på att för att en skada ska anses anmärkningsvärd ska den ha en långsiktig negativ inverkan för trädet.

Skadorna gäller för hela kronan som börjar vid den första grenen som ingår i kronan upp till det översta toppskottet.

Anges som	Benämningar	Förklaring	Illustration
1	Inga	Inga anmärkningsvärda skador finns.	
2	Lindriga	Mindre skador. Storleksmässigt ej överstigande 10 % av kronan.	
3	Måttliga	Begränsade skador, mindre ihåligheter, mindre rötangrepp, mindre toppröta, skadat eller dött toppskott. Storleksmässigt ej överstigande 25 % av kronan.	
4	Svåra	Större skador. Vid skador som ej uppvisar röta eller ihåligheter överstiger skadan 25 % av kronan.	

Anges enligt: 1-4.

Riskklass (1-4)

Risk definieras enligt Svensk Standard 990000 (2014) som: "Osäkerhetens effekt på mål". Svensk Standard 990000 (2014) har vidare följande anmärkningar:

ANM. 1 till termpost: Inom trädvård är en effekt en negativ avvikelse från det förväntade.

ANM. 2 till termpost: Inom trädvård kan osäkerhet leda till skada eller värdeförlust.

ANM. 3 till termpost: Mål kan ha olika aspekter (såsom ekonomiska värden, hälsa och säkerhet).

ANM. 4 till termpost: Risker karaktäriseras ofta genom hänvisning till potentiella händelser och konsekvenser eller genom en kombination av dessa.

ANM. 5 till termpost: Risker uttrycks ofta i termer av en kombination av en händelses konsekvenser och därtill relaterad sannolikhet för förekomst.

ANM. 6 till termpost: Osäkerhet är det tillstånd, även partiellt, av bristande information som relaterar till förståelse för eller kunskap om en händelse, dess konsekvenser eller sannolikhet (baserat på risk men förändrat i ANM. 1 till termposten).

Ursprungskällan för riskdefinitionen är SS-ISO 31000:2009, Riskhantering – Principer och riktlinjer.

Förvaltaren bör själv ange inom vilken tidsram som träd i de olika risknivåerna ska åtgärdas/ ombesiktigas.

Ange riskklass enligt tabellen nedan.

Anges som	Benämningar	Förklaring
1	Låg risk	Trädet visar inga tecken på risk för person eller egendom under överskådlig tid.
2	Måttlig risk	Trädet kan innebära viss risk för egendom eller person.
3	Hög risk	Trädet innebär en hög risk för egendom eller person.
4	Akut risk	Trädet innebär en mycket hög risk för egendom eller person. Omedelbar rapportering. Åtgärd rekommenderas inom 0-2 veckor.

Anges enligt: 1-4.

Kvarvarande risk efter åtgärd (1-4)

(Denna parameter är ny och därför inte del av skriften "Standard för trädinventering i urban miljö 2.0", skriven av Östberg (2015))

Ange den kvarvarande risken efter att föreslagen åtgärd genomförts.

Anges enligt:

1. Låg.
2. Måttlig.
3. Hög.
4. Mycket hög.

Sannolikhet för kollaps (1-4)

(Denna parameter är ny och därför inte del av skriften "Standard för trädinventering i urban miljö 2.0", skriven av Östberg (2015))

Ange hur stor sannolikhet det är för hela eller delar av trädet (exempelvis grenar) faller/kollapsar inom en given tidsram, oftast 5 år.

Anges enligt:

1. Låg.
2. Måttlig.
3. Hög.
4. Mycket hög.

Kvarvarande sannolikhet för kollaps (1-4)

(Denna parameter är ny och därför inte del av skriften "Standard för trädinventering i urban miljö 2.0", skriven av Östberg (2015))

Ange den kvarvarande sannolikheten för kollaps efter att föreslagen åtgärd genomförts.

Anges enligt:

1. Låg.
2. Måttlig.
3. Hög.
4. Mycket hög.

Giltighetstid för bedömning av risk och sannolikhet för kollaps (år)

(Denna parameter är ny och därför inte del av skriften "Standard för trädinventering i urban miljö 2.0", skriven av Östberg (2015))

Ange giltighetstiden för bedömning av risk och sannolikhet för kollaps.

Anges enligt: åååå.

Anmärkningar/fritext

Fritextfält där trädinventeraren själv kan ange i löpande text.

Anges enligt: Fritext.

Bilaga 3. Lagstiftning

I följande bilaga beskrivs följande juridiska skydd:

1. Det generella biotopskyddet.
2. Fridlysning av mistel.
3. Samråd för särskilt skyddsvärda träd.

1. Det generella biotopskyddet

Alléer skyddas av det generella biotopskyddet. Detta regleras enligt 5§ i "Förordningen (1998:1252) om områdesskydd" där vissa små, lätt igenkännbara mark- eller vattenområden som på grund av sina särskilda egenskaper är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda är utpekade som skyddade. Förutom alléer är även följande biotoper generellt skyddade:

- Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark.
- Odlingsröse i jordbruksmark.
- Pilevall.
- Småvatten och våtmark i jordbruksmark.
- Stenmur i jordbruksmark.
- Åkerholme.

Vad räknas som allé?

Definitionen av en allé är:

"Lövträd planterade i en enkel eller dubbel rad som består av minst fem träd längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. Träden ska till övervägande del utgöras av vuxna träd." Vuxet är enligt Naturvårdsverkets handbok träd med en diameter av 20 cm i brösthöjd eller, om detta inträffar tidigare, en ålder av 30 år.

Alla alléer är skyddade så snart de uppfyller definitionen, de behöver alltså inte pekas ut för att bli skyddade.

Genom nyligen publicerade domar har det framkommit att skyddet av alléer gäller för alléer som består av träd som inte planterats (men som avsiktligt sparats), för träd som planterats som ersättningsträd för alléträd i en kompensationsåtgärd (men ännu inte hunnit bli tillräckligt stora för att räknas som vuxna), samt om allén har några större glapp exempelvis genom att en cirkulationsplats separerar träd från den övriga allén.

Eftersom trädrader i ett "i övrigt öppet landskap" är skyddade kan därför trädkransar och alléer intill och på begravningsplatser och kyrkotomter omfattas av biotopskydd. Likaså kan alléer i samhällen och städer uppfylla kriterierna att stå öppet i landskapet eller längs en väg (Figur 1).

Det generella biotopskyddet gäller dock inte de träd som står i omedelbar anslutning till bebyggelse. Åtgärder får alltså genomföras där utan dispens, oavsett om de skulle skada naturmiljön. Observera att det

- bara gäller de enskilda träd som står i omedelbar anslutning till bebyggelse. Övriga individer i allén har fortfarande kvar sitt skydd.
- måste vara i *omedelbar* närhet till bebyggelse. Detta visar nyligen publicerade domar. Hur nära "omedelbar" är, tolkas olika av olika Länsstyrelser i väntan på fler klagande domslut.

Det generella biotopskyddet gäller inte heller i områden som har en detaljplan som är skapad tidigare än 1994, eller om det i detaljplanen är angivet något annat som t.ex. natur, park eller liknande för det område där allén står.

Figur 1. Öveds klosterallé som omfattas av det allmänna biotopskyddet.

Vad är förbjudet?

Enligt 7 kap. 11 § andra stycket i Miljöbalken:

”Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön.”

Vad som skadar naturmiljön i en allé beror på hur omständigheterna ser ut i det enskilda fallet. Naturmiljön som helhet är skyddad i biotopen, och det är den eventuella skada som åtgärden kan orsaka på naturmiljön och livsbetingelserna för arter i biotopen som är av betydelse och ska bedömas. Det betyder att nedtagning av enskilda träd i vissa fall inte behöver räknas som skada av naturmiljön (men i andra fall kan göra det), men att kraftig beskärning (toppkapning) kan göra det, även om trädet sparas.

Biotopskyddsbestämmelserna hindrar inte att skötsel och andra åtgärder som gynnar en biotop (och de arter som finns där) långsiktiga överlevnad utförs.

Förbudet gäller enligt bestämmelsen de åtgärder som kan komma att skada naturmiljön. Det räcker alltså att det finns en risk för skada för att åtgärden ska förbjudas.

Enligt Naturvårdsverkets handbok om biotopskyddsområden kan ”Ett enskilda träd eller grenar som utgör en uppenbar och påtaglig akut risk för skada på människor, djur eller egendom, på egen risk få tas bort utan dispens, om risken för skada är så överhängande att en dispensprövning inte kan

inväntas. En dispensansökan bör dock samtidigt lämnas in. Det är lämpligt att ta kontakt med länsstyrelsen innan ett träd tas ned, särskilt om trädet är gammalt eller grovt, för bedömning av om det är nödvändigt att ta ned hela trädet, eller om det kan vara lämpligt att lämna en högstubbe, eller om en avverkning kan medföra att skyddet för allén upphör.”

Dispens, särskilda skäl och kompensationsåtgärder

En förutsättning för att dispens ska medges är att det finns särskilda skäl. Det är bedömningen i det enskilda fallet mellan skadans betydelse och tyngden i skälet för att vidta den åtgärd som orsakar skada som avgör om en dispens kan medges eller inte. Det betyder att man kan acceptera större skada om skälet till att göra skadan är tungt. Vid avvägningen ska också hänsyn tas till om det finns andra lämpliga alternativ som inte innebär skada på den skyddade biotopen.

Vad ett särskilt skäl är finns inte reglerat, men t.ex. att allén ger merarbete eller merkostnader i form av lövkrattning räknas i stort sett aldrig som särskilt skäl. Tänkbara särskilda skäl kan vara exploatering av stort allmänt intresse, annat naturvårds- eller kulturmiljövårdsintresse, forskning och undersökning, hälsa och säkerhet, trädsjukdomar eller restaureringsbehov. Om länsstyrelsen har bedömt att biotopskyddsbestämmelserna och kontinuiteten för trädens biologiska värden har beaktats i en trädvårdsplan, alternativt en vård- och underhållsplan, kan planen utgöra ett särskilt skäl för dispens för åtgärder som kan skada naturmiljön, om de vidtas i enlighet med planen.

Länsstyrelsen har rätt att sätta villkor i samband med att dispens ges. Exempel på villkor kan vara tid för åtgärd (oftast tillåts inte åtgärder under häckningstid), att högstubbar ska sparas eller återplantering av nya träd (då även vilken sort och storlek). Även skötsel av de nyplanterade träden kan villkoras.

Länsstyrelsen har även rätt att begära kompensationsåtgärder för det naturvärde som gått förlorat vid åtgärden. Exempel på kompensationsåtgärder kan vara att plantera fler träd än det ursprungliga antalet och spara död ved i faunadepåer.

2. Fridlysning av mistel

Misteln är fridlyst i hela landet, med vissa undantag, och det är förbjudet att:

- Plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av växten.
- Ta bort eller skada frön eller andra delar.

Trots förbudet får markägaren och den som har nyttjanderätt till marken skörda exemplar av mistel för försäljning, om:

1. det sker för att vårda värdträdet, och
2. den berörda populationens fortbestånd inte påverkas negativt.

Bestämmelserna om fridlysning av mistel finns i 8 och 12 §§ artskyddsförordningen.

Förutsättningar för dispensansökan

Det finns två krav som måste uppfyllas för att dispens ska kunna ges:

- Det finns ingen annan lämplig lösning för den åtgärd som planeras.
- Artens möjlighet att finnas kvar i framtiden försämrars inte på något sätt.

För arter som är fridlysta enligt 4, 5 och 7 § i artskyddsförordningen krävs **dessutom** att det finns ett särskilt syfte med åtgärden du vill utföra.

Vidare information finns via:

<https://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Djur-och-vaxter/Fridlysta-arter/Fridlysta-blomvaxter/Mistel/>

<https://www.lansstyrelsen.se/vastmanland/djur/hotade-arter/dispens-for-fridlysta-arter.html>

3. 12:6 Samråd för särskilt skyddsvärda träd

Naturvårdsverket har sedan en tid kommit med nya riktlinjer som innebär att åtgärder på särskilt skyddsvärda träd tolkas som en väsentlig ändring av en naturmiljö, vilket enligt miljöbalken kräver samråd enligt 12 kap. 6 §. Detta förkortas av många till "12:6 samråd". Detta är ett förtydligande då olika länsstyrelser tidigare tolkat miljöbalkens skrivelse på olika sätt. Där står att en "verksamhet eller åtgärd som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön, och som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken, ska anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken." Anmälan för samråd ska göras hos den myndighet som utövar tillsynen, vilket i detta fall är länsstyrelsen.

Många kommuner har börjat använda denna nya tolkning för att påverka privata trädägare att inte ta ner träd. Den nya tolkningen innebär samtidigt att fler träd kan komma att skyddas vid exploatering, men såklart ökar byråkratin kring träd och belastningen på landets länsstyrelser.

Vad är ett särskilt skyddsvärt träd?

I och med att *Särskilt skyddsvärda träd* numera alltid kräver så kallat 12:6 samråd är det viktigt att veta vilka träd som enligt Naturvårdsverket är klassade som just särskilt skyddsvärda. De träd som omfattas ska uppfylla ett eller flera av kriterierna nedan:

- **Jätteträd:** Levande eller döda träd som är grövre än en meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd.
- **Mycket gamla träd:** Levande eller död gran, tall, ek och bok som är äldre än 200 år. Övriga trädslag som är äldre än 140 år.
- **Grova hålträd:** Levande eller döda träd som är grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hållighet i huvudstammen.

Observera att ibland kan träd som inte uppfyller dessa kriterier ha stora naturvärden och kräva samråd, t.ex. om det växer en sällsynt mossor eller lav på den.

Vad kräver samråd?

Enligt Naturvårdsverkets nya tolkning ska trädägaren kontakta länsstyrelsen om åtgärder som skadar det skyddsvärda trädet ska utföras. Detta inkluderar exempelvis avverkning, toppkapning eller annan kraftig beskärning. Även åtgärder som inte direkt har med träden att göra men som ändå påverkar dem kräver samråd. Ett bra exempel på detta är dikesgrävning eller ledningsdragning nära trädet eftersom det påverkar trädets rötter.

Anmälan om 12:6 samråd

Anmälan om 12:6 samråd är ingen ansökan utan som trädägare ska du anmäla detta till länsstyrelsen. Handläggningen är tidsbegränsad och länsstyrelsen har sex veckor på sig att handlägga efter att underlaget är komplett.

Tänk på att träden kan vara skyddade på andra sätt, t.ex. om de står i en allé, om de hyser fridlysta arter eller står på en kyrkogård.